

LETNA NAROČNINA ILUSTR. GLASNIKA KRON 8.-, ZA DIJAKE KRON 6.-; POSAMEZNE ŠTEVILKE 20 VINARJEV :: LETNA NAROČNINA ZA NEMČIJO KRON 10.-, ZA DRUGE DRŽAVE IN AMERIKO KRON 13.-

SLIKE IN DOPISI SE POŠILJAJO NA UREDNIŠTVO ILUSTRIRANEGA GLASNIKA, KATOLIŠKA TISKARNA. :: NAROČNINA, REKLAMACIJE IN INSERATI NA UPRAVNIŠTVO LISTA, KATOLIŠKA TISKARNA V LJUBLJANI

LETNIK 1. * 2. JUNIJA 1915 * IZHAJA VSAK ČETRTEK * ŠTEV. 40.

Od granate zadeti ruski tren.

Z bojišča v zahodni Galiciji. ☉ Na osvojeni ruski postojanki v Karpatih. ☉ Italijanski kralj Viktor Emanuel. ☉ Kanal na Goriškem. ☉ Dantejeva jama pri Tolminu. ☉ Sv. Lucija ob Soči. ☉ Italijanske granate. ☉ Domače slike. ☉ Italijanska kritja. ☉ Prizor s prelaza Užok.

Slike z avstrijsko - italijanskega bojišča!

Z bojišča v zahodni Galiciji. 1. Naši in nemški pešci streljajo ob Dunajcu na ruske letalce. — 2. Prehod naših čet preko Dunajca. — 3. Dozdevni top, zvijača proti sovražniku. — 4. V hudem boju padli Rusi.

Poráženi ataman.

Spisal E. Jelinek. — Prevel Ivan Cesar.

Gospod Bog ni blagoslovil junaškega napada kozaške čete atamana Bezborodke. To se je zgodilo tako!

Ko so se zasvetili v mraku pri čuvajnicah nenadoma stražni ognji, je pozval takoj ataman brate in jim sporočil, da se vleče po stepi zloglasnega kana razbojniška četa, opozoril jih je, naj navale kot en mož na rod nekrščanskih psov. Skoro se je opazil rdeč plamen za gomilo Slave, kjer so izdavna vladali ukrajinski junaki nad sovražniki.

In šli so še pred solnčnim vzhodom v stepe, na široko ravnico. Bila je majhna četa, toda bojaželjna, vesela in hrabra.

Ko so bili na pol pota, jih je obsinila jutranja zarja, in niso še dospeli do gomile, ko so se že lomili ob kozaških mečih svetli solnčni žarki.

V izpreminjasti svetlobi se je blestela rosa kakor v pravljicah in nad trsjem so se mirno izpreletavali ptiči, drobeč vesele pesmi.

Tamkaj se je četa hipoma ustavila...

Kakor daleč je segal pogled, je prihajala množica Tatarov. Krenili so na stran...

Vsi, ki so bili okrog atamana, so se začudili. Videli so sovražnike, ki so bili morda v desetkratni premoči. Kakor jata lačnih hijen so se razšli po stepi, pa ne na redko, temveč na gosto; glava pri glavi, sulica pri sulici. Tudi na njihovem orožju so se odbijali solnčni prameni, tako se je svetilo, da je človeka napolnjevalo z grozo.

Tu so svetovali nekateri iz atamanove čete, da bi se

ne upirali premoči in bi rajši odstopili. A tej misli se je upiral ataman in z njim nekaj mladcev. Rekli so, da bi ne bilo lepo, da bi se vrnili kot strahopetci domov.

Ko je izpregovoril ataman nekaj navduševalnih besed, je v vseh srcih naenkrat vzplapolal plamen hrabrosti. Še so zmigavali nekateri s sivimi glavami, pa naposled so se tudi ti uklonili atamanovim besedam.

»No dobro, poveljnik!« so se čuli glasovi, »pelji nas torej na sovražnike. Pri tebi so naše glave in naše poštenje...!«

Ataman prikima prijazno z glavo, zamahne z mečem in zakliče:

»Za mano, bratje!«

Vsi so skočili naenkrat in poleteli na sovražnika. Stepa je odmevala votlo.

...

žene čete atamana Bezborodke. Vračali so se brez najboljših sokolov domov. Spremljala jih je žalost, ne pa vesela zmagoslavna pesem.

Zadnji za vsemi je šel ataman. Bil je žalostnejši nego ostali in grozno ga je pekel kot poveljnika ta poraz.

Ko je dospel do mesta, kjer so nekateri zjutraj svetovali, naj bi se ne upirali premoči, se je ataman hipoma ustavil.

»Bratje!« vzklikne s solzami v očeh, »kriv sem. Peljal sem vas nepremišljeno v boj. Jaz sem kriv... Nikakor ne gre, da bi bil jaz še nadalje vaš ataman, vaš tovariš, vaš brat. Glejte, sodil se bom sam...«

Ko je izpregovoril ataman svoje besede, je obrnil svoj ostri meč, toli proslavljen v pre mnogih bitkah — proti sebi.

Na osvojeni ruski postojanki v Karpatih.

Še o pravem času so ga zadržali — s silo so iztrgali atamanu meč iz roke.

»Poveljnik, poveljnik!« so vzkliknili, skoro vsi jokajoč, in obkolili atamana kakor otroci: »Ne povečaj naše žalosti. Nihče ne pripisuje krivice tebi, ne jezi se! Ne ti, marveč Gospod je hotel tako. Zjutraj smo bili pri tebi... in ostati hočemo pri tebi vse življenje. O batko!... ne jezi se, ne...«

In v dokaz svoje vdanosti je pritisnil sleherni svoje čelo na atamanove prsi.

Vročje solze so prikipele atamanu iz oči; vzdihnil je, rekel pa nič. Podprl si je samo glavo, srce mu je pa močnejše utripalo.

Šele čez nekaj časa je zašepetal z divjimi pogledi:

»Oj, dajte mi meč nazaj!...«

»Damo ti ga tedaj, ko nas zopet pelješ nad nevernike. Batko, ljubimo te bolj kot kdaj.« In njihov glas je zvenel zopet mehko.

Ataman je podprl glavo.

»Pojdite, otroci...« je zašepetal tiho.

Šli so počasi, tavaje po mraku. Ne glasu ni bilo čuti.

Grozno! Še preden so dospeli domov, jim je izginil v visokem trsju voditelj — ataman.

Klicali so ga, se razkropili na vse strani, pa vse zaman.

Ataman je izginil brez sledu, skoro na pragu svoje hiše.

Strašna misel je prišla na um k ozakom. Stemnilo se je, tema, neprodurna kakor stena.

Povsem razburjeni so uvideli, da je treba počakati jutra.

Sklenili so, da poiščejo zarana drugega dne atamana, ga prosijo za milost in da pokopljejo obenem pri gomili Slave padle brate.

* * *

Sam ataman je zaostal na žalostni, mračni stepi. Ko je izginil svoji četi izpred oči in se ni več bal, da začujejo njegove korake, se je pozorno obrnil in se globoko oddahnil.

Italijanski kralj Viktor Emanuel

prevzel vrhovno vodstvo svojih vojnih sil.

»Ne, ne... poraženi ataman se nikdar ne povrne domov.«

Samo za trenotek je stisnil glavo v dlani, da prestreže vanje potok vročih solz.

Toda ataman se je brz rešil tesnobe in odločno se je napotil proti gomilam časti in slave... k padlim bratom, ki so izdihnil po njegovi krivdi.

Gnala ga je zavest krivice in kazni.

Često se je spotaknil in padel, toda ataman je vedno vstal in zapovedal neumljivo samemu sebi: »Dalje, dalje, poraženi ataman, naprej...«

Slednjič je dospel na bojišče, pusto, molčeče, strašno.

Davno je že umolknil tam poslednji vzdih umirajočih bratov, vse kozaške duše so že odhitele v kraljestvo večnosti.

Videč jih, ki jih je obsevala mesečina, je podprl glavo in tiho zašepetal:

»Pokopati vas hočem, pokopati, bratje.«

Silno je zamahnil z mečem in prepodil črne ptice.

In začel je kopati velik grob. Jama je postajala vse globlja in globlja. Ob njej

Kanal na Goriškem.

PODLISTEK

Kresalo duhov.

Roman iz irskega življenja. Angleški napisal [P. A. Sheehan. — Prevel Davorin Ciuha.] (Dalje.)

Gospod Maxwell je bil začuden, kako snažna in dostojna je bila stara žena, dasi nje okolica ni obljubljala nič dobrega. Pisani predpasnik, ki je najbrže skrival več ali manj zakrpano obleko, rdeča, na prsih prekrizana ruta, čista avba, ki je pokrivala sive lase, a jih ni popolnoma zakrivala: vse to se ni kar nič strinjalo z ilovnatimi tlemi, s črno, razkopano streho, dasi se je dobro podajalo zdravi, sveži zunanjosti stare žene. Navadnega obiskovalca bi bila pozdravila z besedami: »Bog Vas sprejmi!« in mu ponudila stol. Sedaj je pa videla, da je to gospod odličnega stanu, in je molče čakala, da ji pove, kdo da je.

»Ali je Darby doma?« je vprašal gospod Maxwell.

»Ni ga, gospod,« je odgovorila starka. »Ravnokar je šel k svojemu gospodu, Bog ga blagoslovi!«

»Zakaj pravite ‚Bog ga blagoslovi‘? Ali ga mar poznate?«

»Ne, gospod, ne poznam ga. Še nikoli ga nisem videla. Pa če bi ga videla, bi pokleknila in Boga prosila, naj ga blagoslovi za vse, kar je mojemu fantu storil.«

Ta izliv hvaležnosti je bil tako zelo v nasprotju z njegovim snočnim kesanjem, da gospod Maxwell ni vedel, kaj naj si misli. Sklenil je, da se prepriča, ali je ta hvaležnost odkritosrčna.

»Ah, nikar!« je dejal. »Vem, da ima Darby trdosrčnega gospoda, ki ga muči, kar se dá. Slišal sem, kako je klel nad njim in ga obsipal z vsemi mogočimi psovki.«

»Je že mogoče, gospod!« je odgovorila starka. »Pri gospodi je taka navada; vzgoje jih tako.«

»In potem,« je nadaljeval gospod Maxwell, »mora biti Vaš sin dan in noč, v mra-

zu in mokroti pod milim nebom; njegov gospod ga naganja, da do pasu brede po vodi. In kakor sem slišal, mu plača komaj toliko, da more živeti.«

»O, človek, ki Vam je to pripovedoval, bi si lahko našel kako boljše delo. Kaj hočejo reveži drugega, kot delati, in Darby ni iz sladkorja, da bi ne smel na dež.«

»Potem pa naj ga gospod pošteno plača. Bogat je, lahko bi dal.«

»Morda hočete Vi fanta vzeti v svojo službo? Pa jaz mislim, če Vam povem po pravici, da bi Darby ne zapustil svojega sedanjega gospoda, tudi če bi mu dvakrat več plačali.«

»Revno stanujeta,« je dejal gospod Maxwell, da obrne pogovor drugam. Nehote so ga njene besede ganile.

»Revno je pri nas, pa čedno. Pazim, da je v hiši vse snažno, kolikor morem; pa kaj, ko sem stara, prejšnje moči ni več.«

»Streha se bo kmalu udrla,« je omenil gospod Maxwell, opazujoč zakajene špranje in gnilo slamo, ki je v šopih visela iz njih.

»Letos se bo še držala, na zimo si pa

zopet odrinil v Celje vežbat nov material za bojišče, s katerim je tudi sam odrinil v Karpate. Pisal je pogosto svojim staršem in sorodnikom kakor tudi domačemu č. g. župniku. Tožil pa ni nikoli, temveč, kar je bil doma, ostal je tudi na bojnem polju — dobrovoljni šaljivec. Ko se je mama jokala pri drugem slovesu, jo je potolažil z besedami: »Privoščite mi vendar par Rusov!« 1. aprila je še pisal karte: svojim staršem, bratu Jerneju, ki je topničar na gališkem bojnem polju, svoji sestri, svaku in domačemu č. g. župniku. Slednjemu je izrazil željo, naj bi, ker letošnjih ne more, vsaj prihodnje velikonočne praznike obhajal v krogu svojih ljubih domačih. Pa ni mu bilo usojeno. Ob prihodu njegovih kart se je bliskoma razširila po domači in sosednjih farah pretresljiva, četudi neverjetna novica: »Naratovega Anzeka ni več med živimi!« Ko je pa prišlo žalostno potrdilo od c. in kr. poveljstva, smo se morali vdati v trdo usodo in božjo voljo. Padel je dne 3. aprila, zadet od sovražne krogle naravnost v čelo, in je bil pri priči mrtev, kakor se glasi uradno poročilo. — Bil je blag mladenič, ki ni imel sovražnika, ampak same prijatelje. Sosedov, ki je bil pod njegovo komando, je pisal svojim domačim: »Izgubil sem svojega najljubšega prijatelja za vedno!« Njegov brat Jernej je pisal z bojišča domačemu č. g. župniku: »Izmed ljubih izgubil sem najljubšega! Tolaži me pa njegova slavna smrt za Boga, cesarja in domovino!« Eriako se tolažimo vsi, ki smo ga poznali in ljubili. Njegov mili tenor se ne bo več razlegal po reški cerkvi. Naj pa prepeva slavo Bogu, in Mariji v

sv. nebesih! Bodi hrabremu junaku lahka zemlja karpatska!

Nenavadne prikazni med ruskimi vojaki.
To sliko smo dobili iz Karpotov s pripiskom: »Tak je sovražnik, ki nam stoji nasproti!«

† Rudolf Poznajelšek

izgubljen dne 26. avgusta 1914. Bil je težko ranjen v boju pri Krasniku; najbrže je tudi tam izdihnil svojo blago dušo. Težko nam je

Ivan Pleško,
iz Smartnega ob Savi, umrl v Galiciji.

Ivan Zakonjšek,
padel v Karpatih.

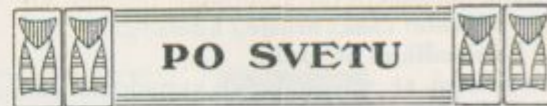

Rud. Poznajelšek,
padel pri Krasniku.

S severnega bojišča. Švicarski major Damer, vojni dopisnik in ritmojster grof Barbo.

za teboj, tvojim prijateljem, še težje je tvoji ljubljeni soprogi z nedoraslimi otroki. Ali Bogu vsemogočnemu se je najbrže dopadlo vzeti tvojo blago dušo k sebi. Veselo in radostno si odšel v boj, kakor priča tvoje zadnje pismo ljubljeni ženi: »Ne žaluj, predraga, bodi vesela, saj veš, da me Marija še ni nikdar zapustila!« In res, Marija te ni zapustila — saj se raduješ sedaj pri njej!

Svetovna vojska.

Dasi nam strašna vojska evropskih narodov tudi doslej ni prizanašala s svojimi grozotami, nam je najhujša preskušnja vendar bila ohranjena za nazadnje. Doslej so krvaveli samo naši sinovi in bratje na daljnih bojiščih, sedaj je segel veliki požar v našo najbližjo okolico, bliža se našemu domu. Videti smo morali, kako je Italija, naša zaveznica skozi tri desetletja, sramotno prelomila zvestobo, kako je lakomno segla po deželah habsburške monarhije in — kar je najhujše — začela si lastiti pravico na naše, slovenske kraje, katerim je vsako razkosanje gotova narodna smrt. Silne žrtve je naš narod doslej žrtvoval državni misli avstrijski. Še nikdar pa ni njegova požrtvovalnost tako pogumno

tičati velika napaka. Dasi je vsled svoje vzgoje in svojih navad doslej na to lahko pozabljal, se je sedaj zganila v njem globoka, skrita struna in je vsled novih čustev visokega, plemenitega duha zazvenela. Toda gospod Maxwell je bil, kakor vsi ljudje njegovega čustvovanja, lahko miseln in nestalen, njegova vzgoja nikakor ni bila popolna. Velika načela, ki edina obstanejo v viharju strasti in pod pritiskom predsodkov, se še niso bila ukoreninila v njem. Padla so šele semena na površje duše, in vsak veter jih je mogel vzdigniti in raztresti.

Ko je torej prišel k jezeru in ni nikjer opazil svojega čolna, se ga je polotila nadna jezna na Darbyja.

»Da bi ga zlodej!« je dejal, preklinja joč Darbyja in vse ljudi njegovega stanu. »Nikoli se ne moreš nanje zanesti. Danes je vse prav, jutri pa — kaj le neki počne? Saj je imel časa dovolj, da bi prišel do pristanišča in priveslal s čolnom semkaj. Najbrže je dobil kakega prijatelja in se sedaj naslanja na zid in kadi.«

Sedel je na suh, gost grm in prižgal

cigareto. To je za hip pomirilo njegovo razburjenost. Pa komaj je zvil in prižgal drugo cigareto, ga je zbudilo lahko šumenje vesél iz misli. Ozrl se je in je ravno ugledal črni kljun čolna, ki je zavijal okrog gosto zaraslega rtiča. Videl je v vetru plapolajoč ženski pajčolan in srce mu je začelo hitreje biti. Potem pa je spoznal veliko, gibčno, mišičasto postavo gospoda Outrama; njegov svetlosivi žaket in bela flanela sta se jasno svetila v solncu. V trenutku je bil gospod Maxwell na nogah, v naslednjem trenutku se je že skril za grm. Ni hotel, da bi ga tadva videla, pa ju tudi ni namerjal izza grma opazovati. A čuden čar ga je pridržal na mestu in mu ni dal, da bi odšel. Gospod Outram je zložno veslal po mirni vodi; pri vsakem udarcu so se pokazale njegove močne prsi in njegove krepke mišice. Pogled mu je bil obrnjen proti spremljevalki. Ta je gledala v stran in je drsela z roko po hladnih valovih, ki jih je delal čoln. Gospod Maxwell bi bil skoro zblaznel ob tem prizoru; napravil je množico sklepov glede svoje bodočnosti. Tedaj je veslo udarilo ob neki

predmet; gospodična Willoughby je iztegnila roko in ujela razmočeno knjigo, ki jo je gospod Maxwell prejšnji večer izgubil. Videl je, kako jo je posmehljivo vzdignila in jo z veselim smehom, ki se je razlegal daleč po vodi, spustila v čoln. Gospod Outram je zamahnil z vesli in krepkeje poglal; v nekaj minutah sta mu izginila izpred oči.

Gospod Maxwell bi se bil vdal nebrzdani strasti, pa zaževa je bila ena izmed tistih, katerim prihiiti razum na pomoč in uduši razburjenje ter vzbudi namesto nje trden, odločen sklep. Med njim in njegovo sestrično je bilo sedaj vse končano. Ta neznačni dogodek mu je mnogo razodel, ali bolje, mu je potrdil sum, katerega je že dolgo imel. Tudi mu je njegovo berilo, smer njegovega mišljenja, njegovih izkušenj odvrčala pogled od te sirene in vse sreče in ponosne samozavesti, ki mu jo je obljubovala zveza z njo; oziral se je naprej, po junaških potih samozatajevanja in trpljenja in po možnosti, da plemenito izrabi življenje, ki se je utegnilo vsak čas končati.

(Dalje.)

vzplamtela, kakor v hipu, ko je na Binkošti prišla vest: Italija nam je napovedala vojsko. K čutu dolžnosti, ki je vodil doslej naše junake v boj, se je še pridružil srd na zahrbtnega, neodkritosrčnega zaveznika, strah za lastno zemljo in dom, skrb za bodočnost. Tako se je zgodilo, da nam je italijanska napoved vojske, kljub temu, da smo že deset mesecev okušali gorje vojske, dala nove moči in poguma.

Važnejših poročil z italijanskega bojišča, kakor umevno, doslej še ni. Vršile so se neznatnejše praske na goriški, koroški in tirolski meji. Naši mornariški letalci so vrgli 14 bomb na Benetke, zažgali arsenal, poškodovali kolodvor in skladišče olja. Naše ladje so prodrle na vzhodno italijansko obal in jo uspešno obstreljevale pri Barletti, Brindisi in Anconi. — Tudi v boju z novim sovražnikom nam ni pričakovati naglih in odločilnih zmag, toda tudi naš prejšnji zaveznik bo slednjič občutil ostrino avstrijskega meča. Morda bo še globoko obžaloval, da je brezvestna vlada zapeljala italijansko ljudstvo k nezvestobi in mu naprtila strašno nesrečo vojske. —

Sedanji boji v Galiciji so največja bitka svetovne zgodovine. Nad poldruhi milijon vojakov si stoji nasproti. Nemci in Avstrijci so tu postavili do 4000 topov. Zvezne čete so severno od Pžemisla zopet izvojevale veliko zmago, si osvojile več utrjenih krajev, zadale sovražniku strašne izgube. Samo ujetih je bilo do 30.000 mož.

V Dardanelah nadaljujejo angleške in francoske ladje bombardiranje turških postojank na obeh straneh vhoda v morsk ožino. Vendar doslej brez uspeha. Tudi niso zavezniki še izgubili upanja, da se jim slednjič le posreči izkrcati zadostno število vojaštva, pa tudi ti poskusi so se doslej še vedno izjalovili. Angleži so v Saroškem zalivu izgubili bojno ladjo »Triumf«, ki jo je zadel turški torpedo.

Slavni marši.

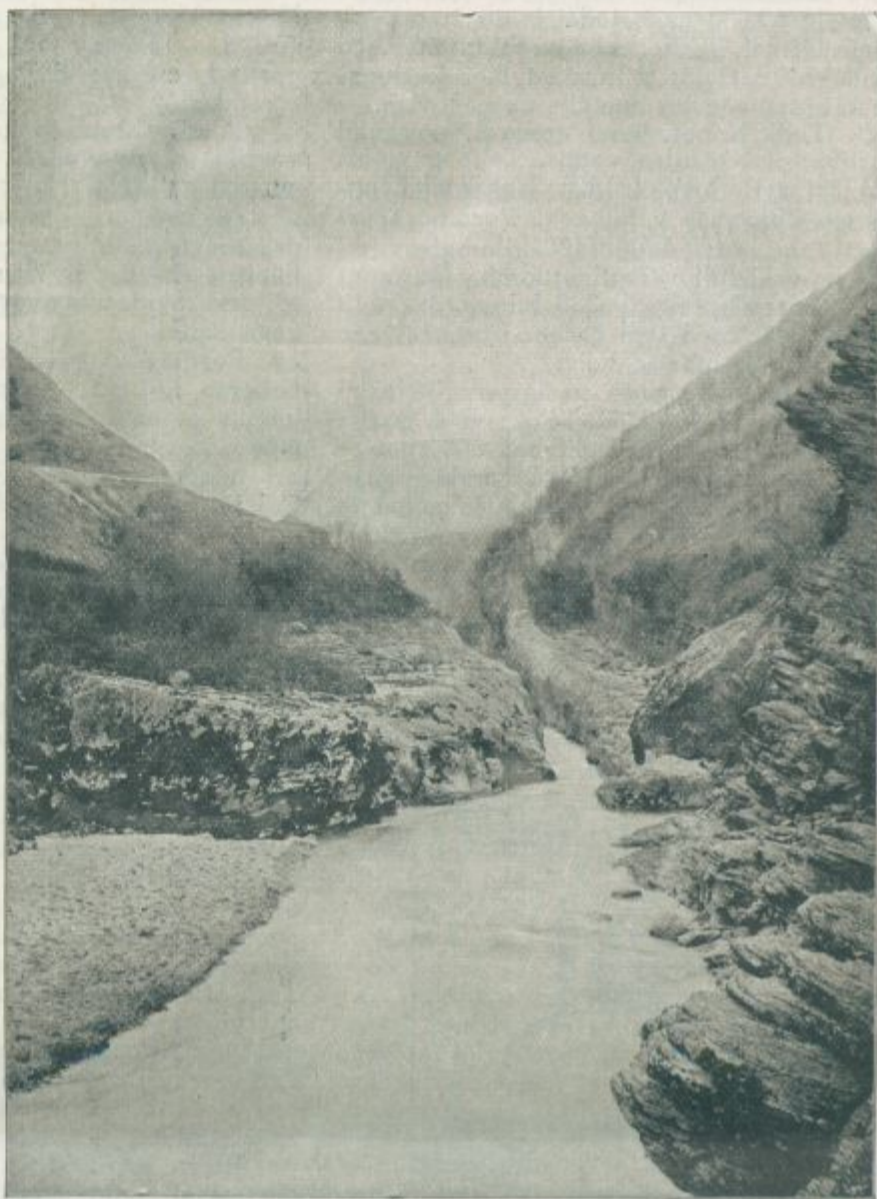
Za svoje zmage ob Mazurskih jezerih, zlasti pa za zmago nad vilensko armado pri Siku, se ima general Hindenburg v prvi vrsti zahvaliti vztrajnosti in hitremu koraku svojih čet, ki so v štirih dneh prehodile 150 kilometrov, torej skoro 40 kilometrov na dan, to je, za 15 kilometrov več, nego se povprečno more od čete zahtevati. Tudi tiste zmage v Belgiji in Franciji, ki so tako naglo sledile druga

drugi, so največ posledica hitrih nemških pohodov. »Nemci so neverjetno hitro nastopili,« je tedaj pisal angleški dopisnik v »Times«, zopet se je pokazalo, da je Napoleon imel prav, ko je trdil, da »tiči zmagava v nogah«. Zato bo gotovo zanimivo, če si nekoliko bolj natančno ogledamo nekatere teh slavnih maršev.

Že stari Rimljani, ti izvrstni vojščaki, so zelo skrbeli za to, da svoje čete utrdijo v hoji. Tako je vojaški pisatelj Vegetius zahteval, naj čete vsaj trikrat na mesec marširajo po 22 km z vso opremo. In prtljaga legijonarjev nikakor ni bila lahka. Imel je razen svojega orožja, oklepa, ščita in železnih golenic še veliko platneno vrečo za živež, posodo za vodo, za kuho, koš za obleko, enega ali več kolov za okope, ali kake druge utrjevalne pripomočke. »Med obtovorjenimi konji in rimskim vojakom je malo razlike,« pravi judovski pisatelj Jožef. »Vojaki nosijo,« pravi v nekem spisu Cicero, »hrane za več kot 15 dni in vse, kar potrebujejo zase in za okope, tako da jih njih orožje nič bolj ne ovira, nego njihove roke.«

50 kilometrov na dan — to se Napoleonu ni zdelo bogvekaj, dasi so njegovi vojaki nosili po več nego 32 kilogramov. Razen puške, sablje, nabojev, treh kresilnih kamenov, so imeli v tornistri najpotrebnejšo obleko, obveze, šarpijo in 60 krogel, v obeh stranskih žepih tornistre so bili spravljene štirje kosji prepečenca, vsak po 1 funt, in ozka, dolga vreča z 10 funti moke. Razen tega je nosil vsak vojak po dva kruha, ki sta tehtala po 3 funte. Še bolj obremenjeni so bili gardisti, ki so morali vlačiti s seboj tudi svojo visoko medvedjo kapo z rdečo perjanico, ki se je rabila samo v bitki.

Zato je pač nedosežen Napoleo-

Ob Soči na Goriškem.

nov marš v Siriji, kjer so vojaki prehodili v 25 dneh 77 milj, in sicer ob najhujši vročini in kljub temu, da so morali peljati s seboj velik vlak bolnikov in živali.

Tudi težko natovorjene čete Avstrijcev so izvršile l. 1849. sijajne marše; prehodile so 60 kilometrov dolgo pot od Pavije do Novare v štirih dneh in so medtem še izbojevale bitko pri Novari.

Sedaj ima mož manj nositi — nekaj nad 20 kilogramov — vendar pa je težje prehoditi 30, 35, celo 40 kilometrov in včasih še več v pekočem solncu, po prašnih cestah ali na potih, ki jih je dolgo deževje omehčalo in razmočilo, žejnega grla in praznega želodca — kot prehoditi isto pot v veseli družbi, po senčnatih potih, spočit in okrepan.

In vendar niso zgoraj opisani težki marši nič nenavadnega, kakor to dokazuje pohodi princa Evgena, Napoleona, vojska leta 1870./71. in današnja vojska. Zlasti slaven je v tem oziru vojni pohod l. 1805., v katerem so Napoleonove čete prehodile več kot tisoč kilometrov dolgo pot iz Strasburga v Brno v 56 dneh; ali vojni pohod l. 1806., ko je Napoleon zasledoval premaganega sovražnika od Jene preko Berlina, Varšave do Tilsita; pri tem je nepretrgoma prehodil 1350 kilometrov, deloma celo skozi pustinje in po slabih, blatnih cestah. To je zopet dokaz, kako je smatral Napoleon, ta veliki mojster vojskovanja, noče svojih vojakov za glavni predpogoj zmage.

Marši s povprečno 25 kilometri na dan niso pri bataljonu, polku, celo brigadi

Italijanska kritja. Italijanska strelna črta zavarovana z vrečami peska.

nič nenavadnega. Če pa čete presejajo število 60.000 mož, tedaj je to že precejšnja hitrost, ker je treba za toliko množico vojakov več potov in zlasti ker je dovažanje prtljaje in municije resna ovira.

Tudi Napoleonovi generali so znali svoje vojsstvo hitro voditi. Tako je n. pr. Murat zasledoval l. 1806. Hohenloha, pozneje Blücherja v Lübeck, Poznanj, Varšavo na poti, dolgi 1400 kilometrov, ki jo je prehodil v šestih tednih. Marmont je v Španiji prehodil 320 kilometrov v 12 dneh in je med tem časom izbojeval eno bitko in tri manjše boje.

Velikanska pota so napravili Nemci l. 1870./71. Pešpolk št. 14 je od 4. do 16. novembra 1870. prehodil nad 300 kilometrov. General Goeben je v marših še presegel Napoleonove uspehe in je mogel po pravici pisati svoji ženi: »Pravo veselje je gledati, kako maršira moja infanterija, vedno v redu in strnjena; le redko šepa kak posameznik zadaj.«

Avstrijske čete imajo velike pešaške sposobnosti, kakor se je to pokazalo zlasti

Italija pred vojsko.

Gospodična Italija: »Zadnji čas je, da se odločim, pa ne vem, kako! Ena pot je poštena, pa trnjeva, druga prijetna — pa nevarna!«

v sedanji vojski. Na Rusko-Poljskem in v Srbiji so dosegle skoro neverjetne uspehe. Na Rusko-Poljskem so pota tako slaba, da se poleti pogreza noža do gležnjev v prah in pesek, v deževnih mesecih pa nastane tako globoko blato, da zahteva hoja izrednega napa; v Srbiji so nasprotno tla strma in skoro brez potov, za spremembo nastopajo včasih brezdanja barja in močvirja, kljub temu so naše čete marširale po 30 do 40 kilometrov na dan in so bile po tako naporni poti še sposobne za junaške boje.

Izumitelj strojne puške.

Sir Hiram S. Maxim, izumitelj strojne puške, tistega orožja, ki igra v sedanji vojski tako velikansko vlogo, je objavil v knjigi »Moje življenje« svoj lastni življenjepis, iz katere povzemamo nekaj zanimivosti. Maxim izhaja iz stare francoske rodovine, ki je bila v 18. stoletju pregnana iz Francije; naselila se je v Ameriki.

Maxim sam se je rodil v državi Maine, kjer se je bil nastanil njegov ded. Njegov oče je že popustil farmersko življenje in si je zgradil žago.

Mladi Hiram je kazal veliko veselje in nenavaden dar za vsa mehanična dela. Najprej je hotel postati mornar. Zgotovil je preprost instrument za merjenje zemljepisne dolžine in širine — bil je to prvi plod njegovega iznajdljivega duha.

Pozneje so ga dali za učenca nekemu kolarju, katerega je pa kmalu zapustil, ker je bilo delo težko in plača borna. Vstopil je pri nekem Danijelu Flyntu, kateri je pleskal in krasil vozove in sani. Vsled Hiramove spretnosti se je podjetje njegovega gospodarja nenavadno razcvetelo; mladi mož je imel pri vsem delu še dovolj časa, da se je pridno učil — po cele noči je prebiral tehnična dela. V tem času je Hiram izumel avtomatično mišnico, katera je imela avtomatično kolesje in je mogla ujeti več miši. To je bila njegova prva samostojna iznajdba.

Ko se je izučil, je Hiram začel popotovati in je preživel nekaj burnih, dogodkov polnih let. Nekaj časa je bil natakar, potem tkalec ali pa si je služil kruh s pomivanjem posode. Nekega dne je trdno sklenil, postati boksar po poklicu. Toda strokovnjak te umetnosti ga je zavrnil, rekoč: »Tvoje oči so velike in stopajo ven. Sploh pa — kdaj je kdo videl boksarja s tako veliko glavo? Pusti to reč pri miru!« In Hiram jo je pustil.

Ko se je poskusil v vseh poklicih, se je zopet začel gibati njegov iznajdljivi duh in zgradil je stroj za plin, kateri je imel tolik uspeh, da se je Maxim mogel posvetiti izključno svojemu tehničnemu poklicu. Pozneje je postal višji inženir Prve električne družbe za razsvetljavo v Združenih državah.

L. 1881. je prišel v London in se je začel pečati z avtomatičnimi puškami in topovi. Izdelal je slednjič v svoji mali delavnici prvo strojno puško, katera je pozneje proslavila njegovo ime. Ko so časopisi naznanili, da je ameriški elektrotehnik Hiram Maxim sestavil strojno puško, katera se sama baše in proži ter odda več kot 600 strelcev v minuti, so splošno mislili, da je ta vest navadna ameriška raca. Vendar pa se je kmalu izkazalo, da taka strojna puška resnično obstoji.

Ko so nemškemu cesarju prvič razkazali strojno puško, je rekel: »To je orožje bodočnosti in nobeno drugo!« Tudi Li Hung Čang je bil ves očaran od nje, vendar pa je previdno vprašal, koliko da stanejo naboji v eni minuti; ko so mu odgovorili, da 2600 mark, je dejal prestrašen: »Ta puška za Kitajce vendarle prehitro strelja.«

Šah bi bil pa strojno puško najrajši kar s seboj vzel, toda Maxim, ki je bil pripravljen na to željo, mu je odgovoril, da puška ni njegova last, marveč last njegove družbe in da je torej ne sme oddati.

S prelaza Užok. Naši topničarji vlačijo topove v pozicije.

Največjo električno svetiljko so pred kratkim postavili v Njujorku. Ob jasnih nočeh se nje svetloba vidi 1500 kilometrov daleč.

Gorko kosilo. Potepuh je sedel žareče letno opoldne na razbeljenem kamnu in je zadovoljno grizel jabolko. Mimoidoči dobrohotnež ga nagovori: »Prijatelj, zakaj sedite v taki vročini na solncu? Sedite vendar tamkaj v senco.« — Potepuh se odreže: »Vraga pojdem v senco. Kaj ne vidite, da imam danes gorko kosilo?«

Razglednica iz IV. skupine 'Vojska v slikah'.

Planine solnčne, ve moj raj,
Jaz tudi ločim se sedaj;
A Bog le ve, kaj tu pustim,
In Bog le ve, kaj zdaj trpim.

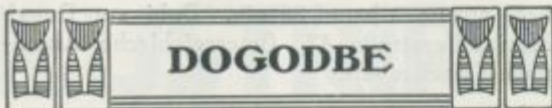

In zdaj, planine, ve moj raj,
Od vas tja v tuj moram kraj;
Kako mi pa je to težko,
Le On tam gori ve samo.

IV. skupina je pravkar izšla. Obsega le osem razglednic, pristnega, domačega značaja. Skupina s 16 komadi (po dve enaki sortirane) K 1.20. Pri skupinah se bomo ozirali le na predplačana naročila.

Cena za trgovce, ki naroče vsaj 100 posamnih razglednic, K 6.— za 100 kom.; pri naročitih nad 500 kom. K 5.50, nad 1000 kom. K 5.— za 100 kom., pri naročitih nad 10 skupin 30% popusta. Pošiljatve te po povzeju.

Razprodaja upravništvo »Ilustr. Glasnika«.

DOGODBE

Vojska in sanje. Nemirne so sanje onih, ki so doma, ki poslušajo samo novice s krvavih poljan. Kakšne morajo šele biti sanje vojakov po bitki, na bojnem polju, sanje mož, ki morajo biti vsak hip pripravljeni, da jih naskoči sovražnik. Neki vojak, ki je prišel iz Galicije, je planil vsako noč v spanju, zgrabil puško in začel razbijati s kopitom. Častnik je klical zmiraj povelja, narednik je begal vsako noč po polju in iskal svojega brata. Vsakemu vojaku je udarilo več ali manj na živce, vsakemu se ponavlja par mesecev slika dnevnih dogodkov, kakor hitro zaspi. Bilo bi dobro, da bi nabral in popisal kdo nekaj vojaških sanj, kakor jih je popisal vojaški zdravnik dr. Bourget. Najbolj navaden sen vojakov je po Bourgetu, da se je izgubil vojak od svojega oddelka, da tava zapuščen in sam po nevarnih krajih. Bourget pravi, da tavajo večkrat vojaki speči, popolnoma opremljeni, za linijami, iščejo svojega oddelka. Trideset mož je sanjalo v isti noči enake sanje: Zapuščen vojak teče po jarku, ki je poln kupov grozno razmesarjenih mrličev. Vojak beži poln groze, pa kup trupel ali mlaka krvi mu zapre pot. Vojak se obrne, si išče izhoda, tava sem in tja, hoče splezati po jarku navzgor. Zemlja se udre, on pade nazaj med mrliča, ki se vsedejo, si upró roke na kolena in gledajo vanj s strašnimi očmi. V tej grozi se razgrne nad njim strašno piskanje... Granata je udarila. Vojak skoči, se zavé, da sanja — pade nazaj in tava zopet po strašnem jarku, med mrliča. — V istem strelnem jarku je sanjalo isto noč osem mož enake sanje: Moštvo je razdeljeno po strehah neke vasi, da brani vas. Pred njimi padajo v ognju sovražnikove vrste. Naenkrat izginejo napadajoče vrste; kjer so stali, se naredi velika nemška havbica, v belkasti megli se vidijo topničarji, ki bašejo top. Cev se dviga. Speči trpi grozne muke, ko pričakuje smrtno kroglo. Tam se zasveti. Krogla prileti, celi polki padajo s stenami hiš in ranijo drug drugega. Padajo globoko, globoko — in se zbudijo. — Tretje sanje je sanjalo v enem tednu trideset vojakov: Vojak leži v mehki postelji in sliši šum bitke. Naenkrat ga zavije oblak prahu in opek. Granata prileti naravnost na posteljo. Vojak hoče skočiti, pa ne more... Počakati mora, da se granata razleti.

Francoske rdeče hlače. Za francosko armado je pač projektirana nova uniforma, ali kakor pojasnjuje francoski vojni minister, bo prešlo sedem do osem let, da bo preoblečena vsa armada, ker ne more pripraviti francoska industrija tako hitro za to potrebne velike množine blaga. Francoske rdeče hlače obhajajo zdaj svojo 85letnico. Prej so bile pri Francozih v navadi modre hlače. Leta 1829. je odpravil odlok Karla X. modre hlače in uvedel nove rdeče. To premeno je utemeljeval tedanji vojni minister tako: Rdeče hlače in modra suknja se podajo lepo, vojak v rdečih hlačah je videti mnogo večji, tako oblečena armada nudi jako lep pogled. Uvažujemo pa tudi ekonomično stran. Rdeče barvilo dobi-

vamo od domačega brošča (Rubia tinc.), barva je ravno tako stanovitna kakor modra, pa dosti cenejša; prihranek pri rdečih hlačah cenim za mirni čas na 500.000 frankov, za vojsken čas na milijon frankov. Vpeljava rdečih hlač v armado bo torej omogočila, da izboljšamo vojaško plačo, ki je res nezadostna pri draginji, ki vlada sedaj po mestih. — **Francoska armada je sprejela z veseljem rdeče hlače,** ker pa ni bilo tudi takrat toliko blaga pripravljenege, da bi oblekli vse, so dobili samo bolj odlični polki nove, drugi polki so še morali čakati v stari obleki; posebno rekruti so nosili še dolgo stare modre hlače. Od takrat zmerjajo na Francoskem rekrute: »Oh, les bleus!« — S tem porogljivim klicem pozdravljajo stari vojaki v vojašnice prihajajoče kmečke fante, in to pomeni toliko, kakor če rečemo pri nas: Ti si pa še rumen!

Stroga kritika. Šadov, ki je bil naredil leta 1796. znano kvadrigo na brandenburških vratih, je bil ravnatelj umetniške akademije v Berlinu. Med svojimi učenci je imel kiparja, ki si je domišljeval, da je velik talent. Za god Šadova je izklesal ta učenec oprsje svojega mojstra in mu ga poklonil pred skupino profesorjev in akademikov, ki so prišli čestitat. Šadov je dolgo motril kip, ga obrnil na vse strani, potem se je okrenil k mlademu umetniku in ga vprašal:

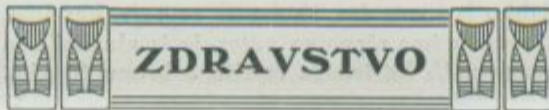
»Sin moj, si to naredil sam?«

»Seveda, gospod ravnatelj!« — je bil ponosni odgovor.

»Čisto sam?«

»Gotovo, gospod ravnatelj!«

»No, sin moj, če je taka — potem se greš lahko učiti lončarstva.«

ZDRAVSTVO

Zanimivi slučajji stekline. Pomladi leta 1822. je obolel na steklini ovčarjev pes v neki vasi na Nemškem in obgrizel vse vaške pse; ti so zopet obgrizli živino na paši, živina je napadala, kar se ji je približalo. Tako je bilo obgrizenih 28 oseb. — Ljudje se niso dosti brigali za rane, izmivali so jih z jesihom, to je bilo vse. Šele ko je izbruhnila steklost tudi pri ovcah in so sicer tako krotke živalice napadale pastirje in druge ljudi, šele potem je poročal župan vladi. Čez dva tedna je prišel vladni komisar, kajti stvar je bila nujna. Ta čas pa je umrlo od napadenih osem oseb in je poginilo v hudih mukah več glav živine. Vaščani se niso upali več neoboroženi na polje, ker so se klatila povsod grozno mukajoča goveda in obklane ovce, ki so napadale besno vsakega človeka. Tako se je razširila steklost na bližnje vasi in na posestvo barona Beusena. Baron, njegova dva sinova in dvoje hlapcev so bili na dvorišču obgrizeni od lastnih psov. Na komisarjev ukaz so napravili gonjo po vaseh in po polju in so postrelili vso živino. Vasem je preskrbela vlada drugo živino. Ljudi je umrlo še 30. — Petnajst let pozneje se je pojavila steklost v mestu Virballen ob ruski meji, kjer so zbesneli in poginili poleg druge živine tudi konji in je umrlo od stekline 21 oseb. Istega leta so stekle tudi ovce v Nor-

mandiji in so jih ubili na vladen ukaz 1532. — Leta 1860. je bilo več slučajev steklosti v češki vasi Jahornice, kjer pa ni bilo človeških žrtev, ker so postrelili takoj vso napadeno živino. — Leta 1852. so stekle v Madridu mačke. Postrelili so vse. Vlada je prepovedala imeti več kakor eno mijavko pri hiši. — Leta 1872. se je pojavila v guberniji Saratovski na Ruskem steklina med volkovi. Več tednov je bila gubernija odrezana od drugega sveta, dokler niso volkov dobili in pobili. — V Carigradu in po orientu sploh je bila pasja steklina nekaj navadnega. Leta 1889. je postala tako huda, da so Evropejci pritiskali na turško vlado, naj kaj ukrene. Turek pa ne ubije psa. Našli so izhod. Odločili so se, da vržejo psom zastrupljenega mesa in da ustanovijo v Carigradu mesto živinozdravnika. Res so poklicali leta 1902. pod novim pritiskom evropskih poslanikov Nemca Volberta. Ta je dognal, da umrje samo v Mali Aziji letno nekaj sto oseb vsled stekline. Pri nas ni več nevarnosti, da bi se razširila steklina, le tu in tam se pojavi posamezen slučaj. Vsakega, ki je bil obgrizen od stekle živali, pošlje oblast v Pasteurjev zavod, kjer ozdravi, če je bil poslan pravočasno tja. Nevarnost tiči samo v tem, da niso ljudje dovolj previdni in se ne brigajo, če jih je popadla žival, da bi takoj naznanili to in da bi dognali, ali je bila žival, ki je obgrizla človeka, stekla ali ne. Premalo se misli na to, da je slina vsake živali strupena, kadar je besna, saj je tudi slina jeznege človeka strupena. Žival pa ne ugrizne, ako ni besna, in četudi ni ravno stekla, gotovo je, da se gnoje take rane rade in dolgo. Za vsako še tako nezadostno ranico po popadu živali pojdi k zdravniku. Sam si izpereš lahko takoj rano z limono ali žganjem, kropom. Pse, ki se klatijo po nepotrebnem po ulicah in valjajo po hišah, bi bilo treba spraviti vse v kraj.

Dobra slivovka in droženka ali tropinovec so imenitno zdravilo za želodec, seveda samo, ako se uživa po kapljah in v času sile. Še bolje učinkujejo kot obkladek. Letos bo brčkone več krčev kakor druga leta, kajti izpremeniti moramo hrano. Tožiti ne pomagajo. Naj si preskrbi vsak po svojih močeh kapljo pristnega žganja za čas sile. Prav dobre želodčne kaplje dobiš, če namočiš na žganju janeža, kumine in mete. Zelo dobra je baldrijanova tinktura, ki se dobi v lekarni. Vsake tinkture se jemlje le po kapljah, pri vsakem hudem krču je treba poklicati zdravnika.

Ranice v ustih. Na nebu, na jeziku ali na dlesnih se naredi včasih majhne rane, bodisi da si se opekel, ali da si se ugriznil v jezik, ali se ranil ob ostru škrbini. Taka ranica je bila večkrat povod zastrupljenju krvi. Ako si se opekel, vzemi takoj v usta olja, smetane ali medu, drži v ustih; ko se je ogrelo, pljuni ven in vzemi drugo žlico, dokler bolečine ne minejo. Ranjeni jezik zmoči z arniko in namaži z medom. Ogiblji se kajenja, ne uživaj kislih jedi, dokler se ti ranica ne zaceli. Izpiraj usta večkrat z razredčeno arniko. Škrbine si opili z izkuhanim srebrnim denarjem; če moreš k zobarju, bo opravil on še bolje. Zanimarjati ne smemo ničesar v ustih. Ako se naredi skula za zobom, skuhaj suho smokvo na medu in jo drži na skuli; bo hitro in brez bolečin dozo-

Zopet doma

biti je prijetna zavest, ko smo se bojevali zunaj na prostem polju z mrazom, dežjem, vetrom in nevlhto. Pogosto zapazimo, ko se vrnemo domov, da smo dobili zunaj na mokrem in na mrazu nahod ali kašel. Da preprečimo zlo, si izplaknemo usta in grlo s Fellerjevim sliz odpravljaljočim, kašelj lajšajočim

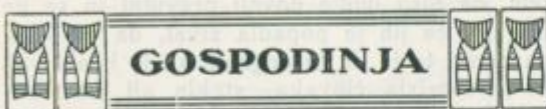
rastlinskim esenčnim fluidom z znamko »Elsa-Fluid«. Očisti in osveži sliznice grla in vratu, vpliva proti katarju in razkuževalno, odpravlja bolečine v vratu in pri prsnih bolečinah, ramnem bodanju, hrbtnih bolečinah se uporablja tudi kot zunanje bolečine lajšajoče sredstvo pri mazanju. Med domačimi zdravili zavzema Fellerjev »Elsa-Fluid« posebno vrsto. Je tudi sredstvo, ki so ga odlikovala, poleg več kot 100.000 pohvalnih in priporočilnih pisem, številna zdravniška priporočila, diplome, zlate kolajne etc. Zato ga morejo naši čitatelji zaupno naročiti in se obvarovati mnogovrstnih ponarejevalnih poskusov. Tudi pri revmatičnih, protinastih, nevr-

gičnih in živčnih bolečinah se izkaže kot zanesljiv pomočnik radi svojih dobrodejnih, bolečine lajšajočih lastnosti. 12 steklenic stane franko le 6 kron, 24 steklenic franko le 10 kron 60 vinarjev pristno samo pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elsatrg šte. 331 (Hrvatska). — Pri želodčnih in črevesnih prehlajenjih nastopi večkrat slabo prebavljanje in debelost, Fellerjeve želodce krepčujoče, nalahno odvajajoče rabarberjeve kroglice z znamko »Elsa-Pillen« pa ojačijo prebavni aparat, pospešujejo potrebo in krepčajo celo telo. 6 skatljic stane franko samo 4 krome 40 vinarjev in se morejo naročiti skupno z »Elsa-Fluidom«.

cisiri.

rela. Najbolj hitro bo, če jo zdraviš že od začetka z arniko; krpico namoči v čisto tinkturo in drži na bulici, dokler bolečina ne neha. Usta je treba izpirati vsak dan, posebno če so v ustih škrbine.

Zelena vpliva močno na izločevanje vode, zato nasvetujejo zdravniki, da uživajo udnični dosti zelene. Zeleno kuhaj na vodi, odlij od kuhane vode in izpij. Korenino uživaj na jesihi in olju ali na juhi. Ob hudih bolečinah je priporočal star zdravnik, da se zmečka kuhana zelena v ponvi, zalije s par žlicami mleka, natrosi nanjo dve žlici moke in dva peresa muškata. To mora dobro prevreti, potem se primešata še dva krompirja in malo opečenega črnega kruha. Te jedi naj je bolni par žlic, iz drugega, kar ostane, mu deni obkladek, ki mora biti topel in večji ali manjši, kakor je pač kraj bolečine. Po uživanju te jedi preneha baje kmalu najhujša bolečina. — Za udnično bolezen so jako dobre otrobove gorke kopeli ali suhi, vroči obkladki otrobov. Brezovo listje potegne vodo ven, če se zavije ves bolnik ali samo boleči ud vanj. Kdor trpi na udnici, naj uživa pomladi čaj mladega brezovega listja.

GOSPODINJA

Mleka našim malim! V velikih mestih občutijo jako pomanjkanje mleka, a tudi pri nas se je začelo oglašati. Brezvestni prekupci so pokupili molzne krave, kmet je videl hipni dobiček in pozabil na prihodnost. Seveda je bilo tudi vzrok pomanjkanje krme. Vladen odluk je omejil prodajo molznih krav, cena mleka, ki narašča povsod, bi morala poučiti producente, kako potrebno je zanje in za nas, da obdržijo živino. Naši mali in najmanjši morajo dobiti mleka, sicer se bo začelo veliko umiranje otrok. Vse jestvine in hranila so nedosežno draga, glejte torej vsaj, da bodo imeli otroci dovolj in dobrega mleka, ob samem mleku živi lahko otrok in odrasel. Mnogo mater toži, da ne morejo dobiti otrok, ker ne dobijo mleka zase; nadomestiti ne morejo materinega mleka s kravjim zopet zato, ker ga ni. V velikih mestih segajo po zgoščenem ali po posušenem mleku. Pet kavnih žlic mlečnega prahu je toliko kakor 1/4 l mleka. Splošno se računa, da mora dobiti dojenček v prvem letu življenja na vsako kilo svoje teže 110 kalorij. Dete, ki je prekoračilo drugo leto, bi moralo dobiti vsak dan 1/2 l mleka, če več, tem bolje; tudi otroci po pet, šest let, bi morali imeti vsak dan dvakrat mleko. Krompir ne dá otroku dosti podlage, mlad krompir jim škoduje zelo. Grah, fižol, riž, posebno ječmene juhe in koruzni močnik, sir in sirovo maslo, jajca, bo nadomestovalo otroku meso, ki vobče ni priporočljiva hrana za nežni otroški želodec. Oves se ne kuha pri nas prav nič ali vsaj premalo, pa oves krepi kosti. Kdor le more, naj dá otroku na dan par žlic sadne mezge. Zelenjava nima dovolj v sebi, da bi pospešila otrokovo rast in moč, nekaj ji dá pač moka in mast. Odrasli se lahko nasiti z zelenjavo, otrok potrebuje snovi za život, kruha in mleka! Ne grenkega kruha iz plesnive moke, dobrega črnega kruha je treba otroku, da bo rasteel nam v veselje, domu v korist.

Danične rezine. Mešaj, da naraste 5 dkg presnega masla, na kar mu polagoma prideni 1 rumenjaka, 3 žlice sladkorja, 3 žlice smetane, limonove lupinice, vanilje, 1/2 dkg pecivnega praška in 14 dkg moke. Testo zvaljaj, pa ne pretanko, zreži v enakomerne, 2 prsta široke, 5 cm dolge trakove, ki jih polagaj na pomazano ploščevino. Pečene pomaži z ledom, ki si ga rdeče barvala, položi povrhu drugo re-

zino in jo prevleci z belim ledom, kateremu si primešala vanilje.

Čokoladna torta. Speci testo, kakor je bilo povedano zgoraj, razreži pečeno na tri kose, namaži z nadevom in deni kos na kos, pa pusti še pet minut v pečici pri rahli vročini. Za nadev speni 6 dkg sirovega masla, rumenjaka in 10 dkg sladkorja, potem primešaj 60 gramov zribane čokolade in 40 gramov zribanih mandeljnov.

Pomarančna mezga. Kupi kiselaste pomaranče, operi jih in olupni na tenko in razreži na prav tenke rezine in deni v porcelanast lonček, ki je za kuhanje. Razreži kosce pomaranče, snemi seme in deni kosce k lupinam in polij s kropom. (Na kilogram sadu liter kropa.) Ko je stalo 1/4 ure na vročem ognjišču, stresi v lonec 1 kg sladkorja in kuhaj dobro uro. Tačas kuhaj posebej seme v par žlicah vode, potolci seme in iztisni v mezgo, dokler se kuha. Iztisni vanjo tudi sok dveh limon. Pri kuhanju poberi vsako peno. Segrej glinaste ali porcelanaste lončke in deni mezgo vanje; ko se je ohladila, pokrij ali zaveži s pergamentom, ki je bil namočen v rumu. — Komur je mezga na ta način prekisla, dene lahko polovico sladkih in polovico kiselastih pomaranč. V Ameriki je ta mezga zelo v navadi pri zajtrku. Kdor se je privadi, je ne more pogrešati, ker vpliva izborno na zdravje in je posebno priporočljiva za otroke.

Preproge opereš. Potresi jih s kislim zeljem ali s prekuhanim čajem in zmeti z omelcem, ali jih zdrgni s svežim snegom, ali namoči gobo v polovico vode in polovico jesiha, peri s tem in izbriši s suho cunjjo.

Taborski samovar princa Evgena je jako praktičen za vojake v jarkih, kjer si zvari lahko iz snega čaj, skuha ali segreje, kar ima. Samovar ima steno za veter, je iz aluminija in stane z 1/2 kg trdega špirta 3 krone 40 vin.,

brez špirta 2 kroni 30 vin. — Dobi se: Dunaj, Mariahilferstraße 47, Österreichische Aluminium-Gesellschaft.

DROBIŽ

Kruto drevo. Na otoku Kubi raste nenavadno drevo, ki ga domačini imenujejo »Japung«. Posebnost tega drevesa je, da raste v krošnji kakega drugega drevesa. Seme prinesejo ptiči ali veter. Ako pade seme med vlažno steblo, požene koreninice vanj in začne rasti. Kmalu prodro korenine kakor niti skozi steblo prvotnega gostoljubnega drevesa. Korenine se razrastejo počasi do tal in začno potem same gnati mladike. Teh je toliko, da objemajo prvotno drevo kakor mreža; primejo se drevesa in pijejo iz njega hrano tako kruto, da sčasom prvotno drevo popolnoma zamore, in kadar je izumrlo, raste mlajši nasilnik na istem mestu.

Nekaj kitajskih pregovorov. Mnogo dobrih ljudi hodi pod ponošenim klobukom. — Kdor ima denarja in vina, temu nikoli ne manjka prijateljev. — Tudi cesar ima kakega revnega sorodnika. — Kdor ima mnogo blaga, se lahko joka; kdor nima nič, lahko mirno spi. — Človek mirne vesti se ne prestraši, če mu opolnoči potrkajo na vrata. — Ne boj se, če o tebi slabo govore, marveč pazi, da ne storiš kaj slabega. — Najprej glej, da sam dobro živiš, potem uči druge. — Človek, ki se ne zna smehljati, bi ne smel odpreti trgovine. — Ravnaj prav, za drugo se ne meni.

Ostanki novega blaga za obleke, izgotovljeno perilo in najnovejše rute so došle na zalogo.

Ostanki prodajajo se vsako sredo in soboto za skoro polovične cene na zalogi pri podjetju „HERMES“ bratov Vokač v Ljubljani, v Šelenburgovi ulici št. 5 v prvem nadstropju, nasproti glavne pošte.

Ostanki pošiljamo s pošto vsak dan takoj, ko dobimo naročilo.

Naslov za pisma zadostuje:

Podjetje „Hermes“ Ljubljana
Šelenburgova ulica št. 5./G.

Zahtevajte cenik od ostankov, perila in rut.

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana

Prešernova ulica št. 3

Največja slovenska hranilnica

Denarnega prometa koncem leta 1914.:

K 740.000.000.—

Vloge:

K 44.500.000.—

Rezervni zaklad:

K 1.330.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po

4 1/2% brez odbitka.

Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo c. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Knjigovoznica Katol. tiskovnega društva v Ljubljani, Kопitarjeva ulica 6

se priporoča za vsakovrstna knjigoveška dela
Krajevni znaki za „Orle“, kokarde in pentlje z napisi za društva se izgotavljajo v najkrajšem času po zmernih cenah.

Katoliška tiskarna II. nadstr.

Črtanje in vezanje vsakovrstnih poslovnih knjig

Tiska in izdaja Katoliška tiskarna v Ljubljani
Odgovorni urednik Josip Klovor.